

NOTAT

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Departementet

Koncernstyring og Tilsyn

J.nr. 2022-1209

Den 23. april 2024

Status for initiativer om bagudrettet oprydning og god forvaltning fremadrettet

Indledning

Arbejdet med de syv initiativer om bagudrettet oprydning og god forvaltning har udviklet sig siden sidste status til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg, der blev afgivet i marts 2023, *jf. MOF Alm. del. bilag 193*.

I denne orientering gøres status med fokus på initiativer, hvor der er sket ændringer siden sidste status. Der gives således status på *initiativ 2. Bagudrettet systematisk gennemgang af bedrifter med risiko for omgåelse* og *initiativ 4. Ekstern analyse af Landbrugsstyrelsens væsentligste opgaver*, da disse to initiativer fortsat ikke var gennemført ved seneste status. De øvrige fem initiativer blev ved seneste status vurderet gennemført.

Opsummerende betragtes nu seks ud af de syv initiativer som gennemført. Der pågår stadig arbejde med ét initiativ. Der vil fremadrettet være særligt fokus på, at det sidste initiativ kan afsluttes inden udgangen af 2024.

De syv initiativer besvarer den kritik af Landbrugsstyrelsen, der udspringer af *Rigsrevisionens beretning nr. 15/2020 om forvaltning af tilskud til landbrugere* fra den 12. maj 2021. Initiativerne retter sig dels mod Landbrugsstyrelsen, dels mod det samlede ministerområde, og er opregnet nedenfor:

De syv initiativer:

1. Fremadrettet kontrol af landbrugeres bagvedliggende ejerforhold
2. Bagudrettet systematisk gennemgang af bedrifter med risiko for omgåelse
3. Faktuel udredning af konkret problematisk sagsforløb
4. Ekstern analyse af Landbrugsstyrelsens væsentligste opgaver
5. Styrkelse af departementets tilsyn med hele ministerområdet
6. Eftersyn af andre risikoområder under ministeriet
7. Yderligere styrkelse af indsatser for god forvaltningskultur

Status for initiativerne

I det følgende præsenteres ny status for *initiativ 2* og *initiativ 4* i de syv initiativer, da de øvrige initiativer betragtes som gennemført.

2. Bagudrettet systematisk gennemgang af bedrifter med risiko for omgåelse

Initiativet skal sikre, at der foretages en systematisk gennemgang af landbrugsbedrifter, hvor der er risiko for omgåelse som følge af manglende kontrol af opsplittning af bedrifter. I gennemgangen skal Landbrugsstyrelsen omfatte alle sager, hvor det er muligt at rejse tilbagebetalingskrav. Der følges op på bagudrettet gennemgang af tre særskilte sagsområder, henholdsvis status på *arealstøttesager*, *projektstøttesager* og *ekstra vurdering af 26 sager under miljøteknologiordningerne*.

Indledningsvis bemærkes, at der er udviklet og implementeret en ny kontrolmodel i Landbrugsstyrelsen, som løbende tilpasses. Kontrolmodellen har sikret, at der udføres bagudrettet systematisk gennemgang af bedrifter med risiko for omgåelse samt fremadrettet kontrol med bagvedliggende ejerforhold på alle tilskudsordninger, hvor der er risiko for omgåelse.

For *arealstøttesagerne* er status, at Landbrugsstyrelsen har gennemført kontrollen i samtlige af de bagudrettede sager, hvor ansøger også har været omfattet af kontrol for årene 2021 og 2022. I flere af disse sager er der konstateret omgåelse og udsendt afgørelser. Afgørelserne dækker ligeledes ansøgninger for ansøgningsårene før 2021, og som konsekvens heraf har styrelsen rejst tilbagebetalingskrav mod ansøgere.

For arealstøttesager, hvor ansøger alene har anmodet om tilskud i ansøgningsår før 2021, er status, at Landbrugsstyrelsen nu har gennemført kontrollen i langt hovedparten af sagerne. Foreløbigt er der konstateret omgåelse i tre sagskomplekser, som angår fire ansøgere. Gennemgangen er omfattende og resourcekrævende, og der udestår fortsat afgørelse i flere sager. Gennemgangen af de resterende sager forventes gennemført inden den 31. december 2024.

For de arealstøttesager, hvor der er udsendt afgørelse om omgåelse, skyldes det i langt størstedelen af tilfældene, at ansøgere har forsøgt at drage uretmæssig fordel af ordningerne vedrørende *støtte til unge nyetablerede landbrugere*, *Ø-støtte*, *økologisk arealtilskud* og *økologioplægningstilskud* samt reglerne om *capping* og *krydsoverensstemmelse*.

For *projektstøttesagerne* har Landbrugsstyrelsen, ud over fire særskilte sager, hvor der udestår endelig afgørelse, gennemført kontrollen. Siden seneste status i marts 2023 er der statueret omgåelse i en sag på projektstøtteområdet.

Som følge af sammenfald mellem sagerne behandles de fire tilbageværende projektstøttesager ligeledes i den ekstra vurdering af 26 sager under miljøteknologiordningerne, *jf. nedenfor*. Rapportering på gennemgangen af projektstøttesagerne betragtes dermed som gennemført.

For en *ekstra vurdering af de 26 sager under miljøteknologiordningerne*, hvori Rigsrevisionen fandt en række fejl i sagsbehandlingen, har Landbrugsstyrelsen endeligt afsluttet gennemgangen af 22 af sagerne.

Siden seneste status i marts 2023 er tre sager afsluttet. Heraf er der i én sag truffet afgørelse og rejst tilbagebetalingskrav, i én sag er der ikke vurderet tilstrækkeligt grundlag for at rejse tilbagebetalingskrav, og i én sag er der indtruffet forældelse, da Landbrugsstyrelsen ved en fejl ikke har udsendt fristbrev til tilskudsmodtager rettidigt. De resterende fire sager er under behandling og forventes afsluttet i 1. halvår 2024. Herunder bemærkes, at der er sammenfald med de fire sager, der også udestår i gennemgangen af *projektstøttesagerne, jf. ovenfor*. Sagsbehandlingen af sagerne har vist sig kompleks, og sagsbehandlingen er derfor blevet forsinket siden seneste status på initiativet.

Den samlede gennemførelse af initiativet kræver fortsat et større arbejde med vurdering og afgørelse af flere komplekse sager mv. i Landbrugsstyrelsen. Det forventes, at initiativet for så vidt angår de udestående sager vil være gennemført inden udgangen af 2024 afhængigt af kompleksiteten i sagerne mv.

4. Ekstern analyse af Landbrugsstyrelsens væsentligste opgaver

Initiativet skal sikre, at der foretages en ekstern analyse af Landbrugsstyrelsens væsentligste opgaver, herunder udbetaling af mange milliarder kroner årligt samt arbejdet med at sætte rammerne for landbrugserhvervet gennem regulering. Svagheder og risici skal identificeres, og fremadrettede løsninger på problemerne skal udpeges.

Den eksterne analyse gennemføres dels ved en analyse af finansielle risici i Landbrugsstyrelsens tilskudsforvaltning, dels ved en analyse af Landbrugsstyrelsens forvaltning på tilskuds- og reguleringsområdet. Analysen af finansielle risici i Landbrugsstyrelsen var gennemført ved seneste orientering af udvalget i marts 2023, mens analysen af Landbrugsstyrelsens forvaltning på tilskuds- og reguleringsområdet fortsat udestod.

Status for den eksterne analyse er nu, at både den finansielle analyse og analysen af forvaltningen på tilskuds- og reguleringsområdet foreligger.

Det bemærkes, at implementeringen af de igangsatte tiltag i Landbrugsstyrelsen på baggrund af begge analyser følges tæt og løbende blandt andet i regi af et skærpet tilsyn med Landbrugsstyrelsen.

Initiativet vurderes derved at være gennemført.